

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

352.08

Hely

Idő

"1917"

Személy

Szerző: ~

Cím:

Mi van a városházán?

Forrás:

Esti Újság

10

(Hely)

417. I. 5

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

352.082.5

1014

Mi van a városházán?

— A nyílt és titkos összeférhetetlenség —

VIII.

(Saját tudósítónktól.) Előző cikkeinkben a pénzügyi kompasz adatai alapján mutattunk rá arra, hogy a fővárosi törvényhatósági bizottsági tagjai melyek részvénytársaságok igazgatóságában foglalnak helyet, de magunk is jól tudjuk, hogy a névsor nem volt abszolút pontos, — hiszen sok főügyelőbizottsági tagság, ügyészi és más hosszabb-rövidebb időre szóló megbízás kimaradhatott — azonkívül pedig nem minden igazgatósági tagság jelent közvetlen inkompatibilitást. A névsorral az volt a célunk, hogy keresztmetszetben adjuk a város parlamentjének képét, és a személyeken keresztül is kifejezésre juttassuk azt a tényt, hogy a közgyűlésen a mi legfontosabb ügyeinket az ipari nagytőke és a házbirtok képviselői intézik. Nem szükséges tehát az ügyek rosszul vagy legalább is meg nem felelően való intézéséhez az, hogy a bizottsági tagok föltétlenül személyesen legyenek érdekelve, elég az, hogy a szellem, mely a törvényhatóság tul-

nyomó részét áthatja, nem a fogyasztó közönség érdekében való. A hatalmas részvénytársaságok igazgatósági tagjai, a milliós vállalatok részesei, az értékes ingatlanok tulajdonosai nem gondolkozhatnak úgy, mint mi, közönséges polgárok és fogyasztók, akik pedig tulajnyomó többségben vagyunk ebben a városban. Igen tiszteletreméltó helyről hallottuk előző cikkeinkre azt a megjegyzést, hogy kik legyenek hát a törvényhatósági bizottság tagjai, hiszen végre is nem választathatnak utcaseprőket, csak azért, mert azok egyetlen vállalkozásban sincsenk érdekelve. E megjegyzésre nem lehet más válaszuk, mint az, hogy könnyebb ugyan megjelölni azt, hogy kik ne legyenek bizottsági tagok, mint azt, hogy kik legyenek, de minden érdekeltség tultengése a köz ellenére való. Az ipari nagytőke és a házbirtok mellett alig érvényesülhet ma más befolyás a közgyűlésen és ne hivatkozzanak folyton nekünk a főváros szociális alkotá-saira, mert annak a híres szociális programnak végrehajtása kitünő üzlet volt az ipari nagytőke számára.

Ami most az inkompatibilitás kérdését illeti, kétféle összeférhetetlenséget különböztethetünk meg: nyíltat és rejtettet. Mind a kettő gyakori a fővárosi törvényhatóságában. Néhány esztendővel ezelőtt Bárczy polgármester egy önfelédlt pillanatában odavágta a közgyűlésnek, hogy nem a nyílt inkompatibilitás a veszedelmes, hanem a rejtett, e föllobbanását azonban olyan vihar követte a kulisszák mögött, hogy a legközelebbi közgyűlésen kénytelen volt kijelenteni, hogy koránsem gondolta azt, mintha a fővárosi törvényhatóságában lenne a sok titkos inkompatibilitás. A vihar elült s maradt minden a régiiben. Van ugyan a demokráta-pártnak az inkompatibilitás szabályozására nézve valami programja, de hogy vegyük ezt komolyan, amikor még a fővárosi törvény rendelkezéseit sem tartják meg?

A fővárosi törvény 23. paragrafusa ezt mondja:

„Bizottsági taggá választható mindenki, akinek e törvény határozatai szerint választóképesége van. Aki a főváros javadalmait hasznosítja, vagy a fővárossal számadási viszonyban áll, bizottsági tag nem lehet, habár van is választóképesége.”

Szócsoport

A 62. paragrafusban ez van:

„Egy bizottsági tag sem vehet részt oly tanácskozásokban, amelyekben közvetlenül érdekelve van”.

A fővárosi törvényben mindössze ennyi van az inkompatibilitásról. Ezt kiegészíti a közgyűlés ügyrendjének néhány intézkedése, amelyek szintén inkább a papíron vannak meg, mint a valóságban.

Az ügyrend 20. paragrafusa így szól:

„Midőn akár felállítás és ülve maradás, akár pedig két részre osztás által ejtetik a szavazás, a szónyegen lévő tárgynál érdekelt bizottsági tagok a szavazóktól elválva, a teremben egy távolabb eső helyre vonulnak”.

A 27. paragrafus ezt mondja:

„A bizottsági tagok oly közgyűlési és bizottsági tanácskozásokban és határozathozatalokban, amelyekben akár közvetlenül, akár pedig közvetve, példának okáért, mint meghatalmazottak, jogi személyek képviselői, igazgatósági, főügyelőbizottsági tagok, részvényesek stb. személyi avagy vagyoni tekintetben érdekeltek, vagy pedig az érdekeltekkel másodfokig rokonságban állanak, részt nem vehetnek”.

Végül a 28. paragrafus:

„Annak a bizottsági tagnak megbízatása, aki a fővárosi törvényhatósággal számadási vagy szerződési viszonyba lép, azonnal megszűnik”.

A városházán általában elavultnak tartják a fővárosi törvényt s talán ez is egyik oka annak, hogy még ezeket a szelíd rendelkezéseket sem tartják meg. Ki emlékszik vajon olyan esetre, hogy az érdekeltek „a szavazóktól elválva a teremben egy távolabb eső helyre vonultak”? Félreállt-e Auer Róbert, a mikor a Krausz Mayer-féle telkek megvásárlásáról, vagy amikor a

Polgári söröző részére átengedendő telekről volt szó? Láttá-e elvonulni valaki Schreyer Jákobot, Rupp Zsigmondot és a többieket, akik a közlekedési vállalatoknál vannak

Közp.

érdekelve, amikor a közlekedés kérdéseiről tárgyaltak? Hosszadalmas volna a sok kérdezősködés, mert a válasz ugy is az: illet senki sem látott. A „meghatalmazottak, a jogi személyek képviselői, igazgató-sági, felügyelőbizottsági tagjai, részvényesei” részt vesznek a tanácskozásokban és szavaznak, mintha nem is volna fővárosi törvény. És tévedünk, ha azt hisszük, hogy annak a bizottsági tagnak a megbízatása, aki a fővárossal számadási vagy szerződési viszonyba lép, megszűnik. Éppen úgy bizottsági tag marad, mint azelőtt és éppen úgy dönt és szavaz, mintha a legfüggetlenebb és legelfogulatlanabb ember volna. Egy emberre emlékszünk, aki lemondott a bizottsági tagságáról: Sándor Pálra, amikor a Közuti vasút vezérigazgatója lett. A legközelebbi községi választáson azonban újból beválasztatta magát, mert senki sem követte a példáját. Ha senki sem tartja meg a törvényt, miért éreztet az magára nézve kötelezőnek a Közuti vasút vezérigazgatója, aki-

nek a vállalata gyakori és szoros érintkezésben áll a fővárossal?

A titkos inkompatibilitásról már nehezebb beszélni. A Kompaszer erről nem ad fölvilágosítást és írásos bizonyíték erre vonatkozóan a legtöbb esetben nincsen. Itt csak a polgármester, az alpolgármesterek és a tanácsosok fejthetnék ki a véleményüket, ha ugyan mernék, hiszen ezek a titkos inkompatibilitások is mind szavazók és nem szabad elfelejteni, hogy a főváros tisztviselő-kara minden hat évben választás alá kerül. Ez azonban nem menti föl a polgármestert és tanácsot ama kötelessége alól, hogy minden eszközel meggátolja az ilyen inkompatibilitások érvényesülését. Sajnos, ez nem történik meg. Hogy ne említsünk mást, szabad-e, illő-e, elfogadható-e, hogy a fuvartelep és az omnibusz-üzem részére egy Winter Lajos nevű bizottsági tag vásárolja a takarmányt? A vásárlás mindenütt az üzem vezetőségének a dolga és a bizottsági tag arra való, hogy megbírálja és ellenőrizze a közpénzzel való gazdálkodást: nem különös-e, hogy az ellenőr maga végzi azt a funkciót, amelyet neki bírálni volna kötelessége?

Nem a fővárosi törvény rossz és elavult, hanem a rendszer, amely a városházán otthonos. A nyílt és titkos inkompatibilitások egész tömege uralkodik rajtunk, intézi ügyeinket, határoz sorsunk fölött és mindent a mi szívünkben cselekszik, mintha e furcsa sokaság iga-

zán közüünk való volna. A munkások panaszkodnak, hogy nincs képviselőjük a főváros törvényhatóságában s ez a panaszuk föl-tétlenül jogos is, de mit szóljunk mi, egyszerű fogyasztó polgárok, akiknek a zászlaja alatt az ipari nagytőke és a házbirtok gyülekezik? A zászló a mienk és kétség-telen, hogy vannak körülötte közü-lünk valók is, de a zászlót magát, sajnos, már régen nem a mi embe-reink fogják.

(Oldal)

Székesfővárosi házinyomda 1916.